

The Open Access Movement in the Covid-19 Pandemic Crisis: The World Community's Efforts

Marzieh Morovati Ph.D. in Knowledge and Information Science, Faculty of Psychology and Education, Kharazmi University, Tehran, Iran.

***Nosrat Riahinia** Professor, Department of Information Science and Knowledge, Kharazmi University, Tehran, Iran, (Corresponding Author)

Ali Azimi Assistant Professor, Department of Information Science and Knowledge, Kharazmi University, Tehran, Iran.

Received:
2023/08/19
Revised:
2023/10/08
Accepted:
2023/12/11
Published:
2024/02/24

Abstract

Background and Aim: The Covid-19 pandemic crisis has highlighted the importance of open and timely access to scientific information. The aim of this study was to explain the world community's efforts to open access in the Covid-19 pandemic crisis.

Method: This was a review study in terms of approach using documentary research method. In this regard, open access literature was studied using searches on Google search engine, Google Scholar and databases such as PubMed, Web of Science, Scopus and the websites of publishers, journals and scientific institutions, focusing on the Covid-19 pandemic crisis.

Results: Since the formation of the open access movement, this issue has attracted a lot of attention and extensive efforts have been made in the direction of open access to research publications by the scientific community. Publishers, financial sponsors and international institutions have also entered this arena and various statements and plans have been formed in order to recognize the open access movement and its development. "Budapest Open Access Initiative", "Bethesda Statement on Open Access Publishing", "Berlin Declaration on Open Access to Knowledge in the Sciences and Humanities" are the first measures in this regard. On the other hand, the importance of access to timely information, especially in the fields of medical sciences and information related to health and diseases, is worthy of attention in promoting public health. The need to pay attention to open access and sharing of information and the consequences of not doing so has become more important with the occurrence of critical and emergency situations caused by pandemic and public health emergencies. Along with the emergence of COVID-19 and the pandemic caused by it, many researches have been conducted in order to deal with the crisis of this disease and to find solutions for its treatment and control. The aspects of this deadly disease have attracted the attention of everyone, especially scientists and scholars in various fields around the world, and an unprecedented number of articles have been published in this field. In addition, many international organizations have published various information about the disease of COVID-19 in the form of open access, for example, "WHO Coronavirus Disease (COVID-19) Dashboard" and "Coronavirus Watch". The unprecedented crisis of the COVID-19 pandemic has highlighted the importance of information transparency and timely and open access to it. Access to accurate and timely information about this emerging disease is very important and can help to assess and understand the risks and obtain strategies to contain it, strong evidence, better information and support for decisions and policies in the direction of public health. The need to provide suitable solutions for treatment, prevention and control of the disease on the one hand and the increasing number of researches on COVID-19 on the other hand, has created new opportunities in the system of scientific communication and publication of

research findings, and the scientific community has decided to accelerate the cycle of knowledge to find possible solutions to deal with the disease crisis. Explaining the efforts and measures taken in this direction during the COVID-19 pandemic as the most important global crisis and concern can provide useful information to the scientific community, especially those involved in research. Considering the unprecedented nature of the COVID-19 pandemic crisis, as well as the importance of timely and open access to scientific information about this disease, the question arises as to what measures have been taken in response to the COVID-19 pandemic crisis? Also, what measures and measures have been taken for free access to scientific information about the pandemic? A review of the literature regarding the issue of open access in the crisis of the COVID-19 pandemic showed in response to the COVID-19 pandemic crisis, a global effort has been made to facilitate open access to COVID-19 research findings. The need for appropriate strategies for the treatment, prevention and control of the disease and the increasing number of COVID-19 research has affected the system of scientific communication and the publication of research findings and the world community, especially reputable publishers and scientific institutions, have made extensive statements, measures and efforts to provide open access to as much scientific information as possible about the disease. During the crisis of the COVID-19 pandemic, many publishers, journals and funders have committed to open access in a statement to ensure that research findings and data relevant to this outbreak are shared rapidly and openly to inform the public health response and help save lives. The measures and actions of publishers and scientific journals in this regard are worthy of attention. Access to Elsevier's free medical and health research related to COVID-19 is possible through the "Elsevier's Novel Coronavirus Information Center". Elsevier has also created a collection of free resources, including evidence-based clinical guidelines and more than 41,000 research articles to read, download and extract data, in support of the research communities' impressive efforts in the fight against COVID-19. This guide provides an overview of the resources. Through the "COVID-19 Resource Centre", Lancet has provided free access to all research articles, review articles, news and analysis related to COVID-19 from its journals. Springer Nature has provided free access to the latest COVID-19 articles through the "Coronavirus (COVID-19) Research Highlights". The publisher has now enabled free access to articles, book chapters, reference works and protocols on its platforms and has supported all researchers to make their experimental datasets freely available. Springer Nature has made more than 8,700 preprint articles on COVID-19 available through "Research Square", with links to key resources, free content, and up-to-date information related to COVID-19, along with key information and policies in support of access from placed far away. NEJM has made available a collection of articles and resources such as clinical reports and management guides about the pandemic, as well as a collection of resources about the COVID-19 vaccines. BMJ's Coronavirus (COVID-19) Hub has also supported health professionals and researchers through open access to practical guides, online courses, as well as the latest BMG news, opinions and research. PLOS is committed to publishing research as quickly as possible, especially in public health emergencies. All articles published in PLOS journals are free for all readers. PLOS articles collection highlights all the content related to the COVID-19 pandemic published in PLOS journals. To support the efforts of global health professionals and the scientific research community, Taylor & Francis has created a special collection of research articles related to COVID-19, providing free access to published articles related to COVID-19 in the publisher's major medical journals. he does. This collection is updated weekly. On the other hand, the archive of all research articles related to COVID-19 published in 2020 by Taylor & Francis has also been made available to the audience. Wiley has created the "COVID-19 Resources" in order to help researchers, educators and specialists for online training and access to the latest research on COVID-19. Believing in the power of social and behavioral sciences to transform the best medical research into policies and procedures for development, SAGE has published a collection of the latest medical research related to COVID-19 published by this publisher, as well as the best social and behavioral research in order to help It has enabled individuals, communities and guardians to make the best decisions to deal with the pandemic and its consequences. Science journals are trying to make research related to COVID-19 available in open access. The "COVID-19" option is placed on the main page of the Science website. CABI has also created free access to more than 37,000 records related to COVID-19 in its online platforms, Global Health

and CAB Abstracts in order to support global efforts to deal with the disease pandemic. Global Health provides researchers and students with unparalleled access to all public health research and practices in the world - providing knowledge without borders. "Sci-Dev.Net" also includes episodes about the coronavirus in the Health, Science and Development series. Wolters Kluwer is also one of the publishers that has provided free access to publications related to COVID-19 in order to support professionals. According to IFLA reports, the actions of publishers such as Penguin Random House and Macmillan, as well as the measures of Audible and ENSSIB in terms of access to resources, are worthy of attention. Some libraries, such as the National Library and Archives of Iran, have provided extensive access to their users. Some associations and scientific societies, such as the International Coalition of Library Consortia, LIBER and the Association of University Library Directors in France, have asked publishers to facilitate access to works. Italian and Spanish librarians have called for more open access efforts. During the crisis of the COVID-19 pandemic, open access has also attracted the attention of scientific institutions, and extensive measures have been taken in this direction by them. In the January 30 statement, the Global Preparedness Monitoring Board called for immediate measures such as the free and immediate sharing of all information about the pandemic, the cooperation of countries to immediately allocate resources to prevent, identify and inform about the pandemic and the rapid sharing of research data by the research community, support Low-income countries are advised to ensure proper notification to national and international communities to control the pandemic. On January 30, 2020, following the recommendations of the Emergency Committee, the Director-General of the World Health Organization declared the disease pandemic a public health emergency of international concern. The world's scientists gathered on February 11-12, 2020 at the headquarters of the World Health Organization in Geneva to assess the current level of knowledge about the new virus and about critical questions and find solutions to contribute to accelerating and funding research priorities and solving the pandemic crisis and preparedness Discuss and negotiate for future issues. This meeting led to an agreement on two basic goals. The first case was to accelerate innovative research to help curb the pandemic and facilitate care, and the second case was to support research priorities that contribute to global research platforms. The World Health Organization believes that the coherence of countries is necessary to ensure fair access to the effects of COVID-19. The World Health Organization is collecting global research on the disease COVID-19 and the latest findings and international multilingual scientific information on the pandemic. UNESCO has also emphasized the value and necessity of open solutions in the face of the COVID-19 pandemic and believes that open access to scientific information can facilitate better and faster research in the direction of a suitable vaccine, and open Educational Resources help everyone to use their information. updates about COVID-19 and also teaches how to follow public health recommendations. Relying on its mission to ensure global access to information, UNESCO has taken various initiatives to apply open solutions in the fight against the pandemic. For example, the Coronavirus Watch provides a global view of the pandemic situation. The COVID-19 Universal REsource gateway (CURE) is also an immediate response to the pandemic. IFLA has made efforts to encourage the World Intellectual Property Organization to emphasize how balanced intellectual property laws can help facilitate access. IFLA has also provided a list of key resources for libraries in response to the COVID-19 pandemic on its website. Open access is also emphasized in the statement of the President and Secretary General of IFLA. Following the COVID-19 crisis, priorities have also been considered in the SPARC program. Also, the Copyright Clearance Center recognizes publishing and information institutions to participate in the public interest through access to scientific, news and educational materials related to COVID-19. The list of institutions is regularly updated. The Islamic World Science and Technology Monitoring and Citation Institute has also launched the "COVID-19 Visualizer" in order to provide up-to-date statistics about the pandemic situation and accelerate the transmission of scientific findings about COVID-19. In addition, government officials have also called for open access to the publications of COVID-19. The National Science and Technology Advisors of the United States of America, Canada, England, Australia, Brazil, Germany, France, Italy, Spain, India, Japan, New Zealand, Singapore, South Korea and the European Commission have published an open

letter asking scientific publishers to Pandemic, make publications related to COVID-19 available with open access through PubMed Central and other public databases such as the World Health Organization's COVID-19 database. The world community's efforts demonstrate the growing importance of open access and increasing attention to this issue. It seems that the global response to the COVID-19 pandemic crisis could provide lessons for better preparedness for possible future crises. The present study is one of the first studies conducted in our country regarding the free access movement in the pandemic crisis and tried to present a picture of the efforts of the scientific community in this field in response to the COVID-19 pandemic. It is obvious that future researches on the wide dimensions and angles of this issue can cause the scientific community to become more aware of the importance of free access, especially in crises.

Conclusion: The world community's efforts demonstrate the growing importance of open access and increasing attention to this issue. It seems that the global response to the Covid-19 pandemic crisis could provide lessons for better preparedness for possible future crises. If open access is considered as a value in the system of publishing and research communications, the development and generalization of this value requires the adoption of policies and requirements of the scientific community in order to develop it as a global value.

Keywords: Open access, Covid-19, Scientific information, publishing mechanisms, Research findings

Conflicts of Interest: Not reported.

Funding: It did not have a financial sponsor

How to cite this article

APA: Morovati, M., Riahinia, N., Azimi, A. (2024), The open access movement in the Covid-19 pandemic crisis: The world community's efforts. *Human Information Interaction*, 10(4);1-20(Persian)

Vancouver: Morovati M., Riahinia N., Azimi A. The open access movement in the Covid-19 pandemic crisis: The world community's efforts. *Human Information Interaction*. 2024; 10(4):1-20(Persian)

جنبش دسترسی آزاد در بحران همه‌گیری کووید-۱۹: تلاش‌های جامعه جهانی

مرضیه مروتی^{ID} دکتری علم اطلاعات و دانش‌شناسی، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران.

دریافت:

۱۴۰۲/۰۵/۲۸

بازنگری:

۱۴۰۲/۰۷/۱۶

پذیرش:

۱۴۰۲/۰۹/۲۰

انتشار:

۱۴۰۲/۱۲/۱۵

* نصرت ریاحی‌نیا^{ID} استاد، گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی، دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران (نویسنده مسئول).

n.riahinia@khu.ac.ir

علی عظیمی^{ID} استادیار، گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی، دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران.

چکیده:

زمینه و هدف: بحران بی‌سابقه همه‌گیری کووید-۱۹، اهمیت دسترسی آزاد و به‌هنگام و بدون مانع به اطلاعات علمی را بیش از پیش برجسته کرده است. پژوهش حاضر با هدف تبیین تلاش‌های جامعه جهانی برای دسترسی آزاد در بحران همه‌گیری کووید-۱۹ صورت گرفته است.

روش پژوهش: پژوهش حاضر یک مطالعه مروری تحلیلی بوده و با استفاده از روش پژوهش اسنادی صورت گرفته است. در این راستا، ادبیات دسترسی آزاد با تمرکز بر بحران همه‌گیری کووید-۱۹، با استفاده از جست‌وجو در موتور جست‌وجوی گوگل، گوگل اسکالر، پایگاه‌های اطلاعاتی پابمد، وب آو ساینس، اسکوپوس و نیز وبگاه‌های ناشران، مجلات و نهادهای علمی، مورد مطالعه قرار گرفته است.

یافته‌ها: در پاسخ به بحران همه‌گیری کووید-۱۹، جریانی جهانی در راستای تسهیل دسترسی آزاد به یافته‌های پژوهشی مرتبط با این بیماری، صورت گرفته است. نیاز به ارائه راهکارهای مناسب درمان، پیشگیری و مهار بیماری و افزایش روزافزون پژوهش‌های مرتبط با کووید-۱۹، نظام ارتباطات علمی و نشر یافته‌های پژوهشی را تحت تأثیر قرار داده و بیانیه‌ها، تدابیر و اقدامات گسترده‌ای در راستای دسترسی آزاد و دستیابی هر چه گسترده‌تر به اطلاعات علمی مرتبط با این بیماری از سوی جامعه جهانی به‌ویژه ناشران، مؤسسات و نهادهای معتبر علمی، انجام شده است.

نتیجه‌گیری: تلاش‌های جامعه جهانی، نشان از اهمیت فزاینده دسترسی آزاد و توجه بیش از پیش به این موضوع دارد. به‌نظر می‌رسد پاسخ جهانی به بحران همه‌گیری کووید-۱۹ می‌تواند تجربه‌ای برای آمادگی بهتر در بحران‌های احتمالی آینده به‌همراه داشته باشد. در صورتی که دسترسی آزاد به‌عنوان یک ارزش در نظام نشر و ارتباطات علمی در نظر گرفته شود، توسعه و عمومی شدن آن، مستلزم اتخاذ خط‌مشی‌ها و الزامات جامعه علمی به‌عنوان یک ارزش جهانی است.

کلیدواژه‌ها: دسترسی آزاد، همه‌گیری کووید-۱۹، یافته‌های پژوهشی، تلاش‌های جامعه جهانی.

تعارض منافع: گزارش نشده است.

منع حمایت‌کننده: حامی مالی نداشته است.

شیوه استناد به این مقاله

ای.پی.ای: مروتی، مرضیه؛ ریاحی‌نیا، نصرت و عظیمی، علی (۱۴۰۲). جنبش دسترسی آزاد در بحران همه‌گیری کووید-۱۹: تلاش‌های جامعه جهانی.

تعمیل انسان و اطلاعات، ۱۰ (۴)، ۲۰-۱.

ونکوور: مروتی مرضیه، ریاحی‌نیا نصرت، عظیمی علی. جنبش دسترسی آزاد در بحران همه‌گیری کووید-۱۹: تلاش‌های جامعه جهانی. *تعمیل انسان و*

اطلاعات. ۱۴۰۲؛ ۱۰ (۴)، ۲۰-۱.

انتشار مجله *تعمیل انسان و اطلاعات* با حمایت مالی دانشگاه خوارزمی انجام می‌شود.

انتشار این مقاله به‌صورت دسترسی آزاد مطابق با **CC BY-NC-SA 0.3** صورت گرفته است.

به دنبال افزایش سرسام آور بهای مجلات، تداوم انحصار ناشران تجاری بر انتشارات علمی دانشگاه‌ها و وضعیت مخاطره‌آمیز «بحران پابندها»^۱، جنبش دسترسی آزاد در اواخر قرن بیستم شکل گرفت که زمینه را برای دسترسی رایگان به اطلاعات فراهم کرد. دسترسی آزاد، تحولی بزرگ در مدل جهانی ارتباطات علمی به شمار می‌رود که به دنبال کشف روش‌های انتشار سریع‌تر و گسترده‌تر یافته‌های علمی از طریق تلاش‌های مشترک بوده است (ژائو و وانگ^۲، ۲۰۱۹). دسترسی آزاد به اطلاعات علمی، از جمله راهکارهایی است که می‌تواند با از میان برداشتن موانع دسترسی، همگان را در دستیابی به اطلاعات معتبر از یافته‌های پژوهشی یاری نماید (سوان^۳، ۲۰۱۵؛ ژو^۴، ۲۰۱۷).

از زمان شکل‌گیری جنبش دسترسی آزاد تاکنون، این موضوع توجه بسیاری را به خود جلب کرده و تلاش‌های گسترده‌ای در راستای دسترسی آزاد به انتشارات پژوهشی از سوی جامعه علمی صورت گرفته است. به طوری که علاوه بر دانش‌پژوهان، ناشران، حامیان مالی و نهادهای بین‌المللی نیز وارد این عرصه شده‌اند و بیانیه‌ها و طرح‌های گوناگونی در راستای به رسمیت شناختن جنبش دسترسی آزاد و توسعه آن، شکل گرفته است. طرح دسترسی آزاد بوداپست^۵، بیانیه بتسدا در خصوص انتشار دسترسی آزاد^۶، اعلامیه برلین درباره دسترسی آزاد به دانش در علوم و علوم انسانی^۷، نخستین اقدامات در این زمینه هستند (هاگ^۸، ۲۰۱۹؛ مرینگ و هوو^۹، ۲۰۲۰). همچنین می‌توان به اعلامیه اجلاس سران سازمان ملل درباره جامعه اطلاعاتی (فالک^{۱۰}، ۲۰۰۴)، بیانیه ۵۳ ناشر غیرانتفاعی در قالب اصول واشینگتن دی سی برای دسترسی رایگان^{۱۱} به انتشارات علمی و پزشکی (فرانک و همکاران^{۱۲}، ۲۰۰۴)، بیانیه ایفلا^{۱۳} (۲۰۰۳) در مورد دسترسی آزاد به متون علمی و مدارک پژوهشی، رخداد هفته بین‌المللی دسترسی آزاد^{۱۴}، ابتکار پورتال جهانی دسترسی آزاد یونسکو^{۱۵} و طرح اس^{۱۶} اشاره نمود.

جنبش دسترسی آزاد در راستای دسترسی آزاد و برابر به تمامی انتشارات پژوهشی در سراسر جهان همچنان ادامه دارد. تحولات شگرفی در این زمینه روی داده است. مؤسسات حامی مالی به‌طور فزاینده‌ای نشر دسترسی آزاد را برای دریافت‌کنندگان حمایت الزامی کرده‌اند. از جمله می‌توان به مؤسسه ملی سلامت ایالات متحده^{۱۷}، بنیاد بیل و ملیندا گیتس^{۱۸}، کمیسیون اروپا^{۱۹}، بنیاد ملی علم^{۲۰} و ولکام تراست^{۲۱} اشاره کرد (پیووار و همکاران^{۲۲}، ۲۰۱۸).

از سوی دیگر، اهمیت دسترسی آزاد جامعه علمی و حتی عموم جامعه در دستیابی به اطلاعات روزآمد به‌ویژه در حوزه‌های علوم پزشکی

¹ Serials crisis

² Zhao & Wang

³ Swan

⁴ Zhu

⁵ Budapest Open Access Initiative (BOAI)

⁶ Bethesda Statement on Open Access Publishing

⁷ Berlin Declaration on Open Access to Knowledge in the Sciences and Humanities

⁸ Haug

⁹ Mering & Hove

¹⁰ Falk

¹¹ Washington DC Principles for Free Access to Science

¹² Frank et al.

¹³ International Federation of Library Associations and Institutions (IFLA)

¹⁴ <http://www.openaccessweek.org/>

¹⁵ <http://www.unesco.org/new/en/communication-and-information/portals-and-platforms/goap/>

¹⁶ <https://www.coalition-s.org/>

¹⁷ National Institutes of Health

¹⁸ Bill & Melinda Gates Foundation

¹⁹ European Commission

²⁰ National Science Foundation

²¹ Wellcome Trust

²² Piwovar et al.

و اطلاعات مرتبط با سلامت و بیماری‌ها نیز در ارتقای دانش سلامت عمومی قابل توجه است. دای و همکاران^{۳۳} (۲۰۲۰). توجه به دسترسی آزاد و هم‌رسانی اطلاعات و عواقب عدم انجام آن، با وقوع شرایط بحرانی و اضطراری ناشی از همه‌گیری‌ها و فوریت‌های سلامت عمومی اهمیت بیشتری یافته است. به‌طور نمونه، در سال ۲۰۱۶ با شیوع ویروس مرگبار زیکا^{۳۴} و نیز در سال ۲۰۱۸ با شیوع ویروس مرگبار ابولا^{۳۵}، بیانیه‌های مبنی بر هم‌رسانی اطلاعات در شرایط اضطراری سلامت عمومی امضا شد که طی آن برخی ناشران و نهادهای حامی مالی پژوهشی متعهد شدند تا هرگونه اطلاعاتی را که ممکن است در جهت مقابله با همه‌گیری ارزشمند باشد، در دسترس قرار دهند (ولکام^{۳۶}، ۲۰۱۶، ۲۰۱۸).

به موازات ظهور ویروس کووید-۱۹ و همه‌گیری بیماری ناشی از آن، پژوهش‌های بسیاری در راستای مقابله با بحران این بیماری و دستیابی به راه‌حل‌های درمان، پیشگیری و مهار آن انجام شده است. ابعاد و زوایای گسترده این بیماری مهلک مورد توجه همگان به‌ویژه دانشمندان و دانش‌پژوهان حوزه‌های مختلف در سراسر جهان قرار گرفته و شمار بی‌سابقه‌ای از مقالات در این زمینه منتشر گردیده است. علاوه بر این، بسیاری از نهادهای بین‌المللی اطلاعات گوناگون پیرامون بیماری کووید-۱۹ را به‌صورت دسترسی آزاد منتشر کرده‌اند که به‌طور نمونه می‌توان به داشبورد بیماری کووید-۱۹ سازمان جهانی بهداشت^{۳۷}، دیده‌بان کرونا ویروس^{۳۸} و کمپانی بلومبرگ^{۳۹} اشاره کرد که به نداشت روزآمد اطلاعات آماری جهانی وضعیت بیماری پرداخته‌اند.

بحران منحصر به فرد همه‌گیری کووید-۱۹، اهمیت شفافیت اطلاعات و دسترسی آزاد و به‌هنگام به آن را بیش از پیش برجسته کرده است. انتشار اطلاعات دقیق و بی‌درنگ درباره این بیماری نوپدید بسیار مهم است و می‌تواند به ارزیابی و درک خطرات و دستیابی به راهکارهای مهار آن، شواهد قوی، اطلاع‌رسانی بهتر و پشتیبانی از تصمیم‌گیری‌ها در جهت سلامت عمومی کمک نماید (هیمن^{۴۰}، ۲۰۲۰؛ خو و همکاران^{۴۱}، ۲۰۲۰؛ خو و همکاران^{۴۲}، ۲۰۲۰).

دستیابی به حداکثر دانش ممکن در مورد این بیماری، علاوه بر جامعه علمی، برای عموم مردم در سرتاسر جهان بسیار مهم است (آلمنه و همکاران^{۴۳}، ۲۰۲۰). به باور نیلون^{۴۴} «اگر ما فکر می‌کنیم که آزاد بودن ارتباطات در یک بحران ارزشمند است، مطمئناً بایستی در مواقع عادی نیز با ارزش باشد» (کالاوی^{۴۵}، ۲۰۲۰). در این راستا، تورس-سالیناس و همکاران^{۴۶} (۲۰۲۰) ضمن مطالعه انتشارات مربوط به چهار ماه نخست سال ۲۰۲۰ در زمینه کووید-۱۹، بیان کردند که در صورتی که انتشارات غیرآزاد درباره کووید-۱۹ با سرعت بیشتری نسبت به انتشارات دسترسی آزاد رشد نماید، می‌تواند مانع بزرگی برای پیشرفت در درمان بیماری کووید-۱۹ گردد. نیاز به ارائه راهکارهای مناسب درمان، پیشگیری و مهار بیماری و افزایش روزافزون پژوهش‌های مرتبط با کووید-۱۹، فشارهای جدید و به موازات آن، فرصت‌های جدیدی را در سیستم ارتباطات علمی و نشر یافته‌های پژوهشی ایجاد کرده است،

²³ Day et al

²⁴ Zika

²⁵ Ebola

²⁶ Welcome

²⁷ WHO Coronavirus Disease (COVID-19) Dashboard

²⁸ Coronavirus Watch

²⁹ Bloomberg

³⁰ Heymann

³¹ Xu et al.

³² Xu et al.

³³ Alemneh et al.

³⁴ Neylon

³⁵ Callaway

³⁶ Torres-Salinas et al.

به طوری که نه تنها دانشمندان، متخصصان و پژوهشگران، بلکه جامعه علمی بر آن شده‌اند تا با تسریع چرخه دانش، به راه‌حل‌های ممکن جهت مقابله با بحران بیماری دست یابند. تبیین تلاش‌ها و اقدامات صورت گرفته در این راستا طی همه‌گیری کووید-۱۹ به‌عنوان مهم‌ترین بحران و دغدغه جهانی می‌تواند اطلاعات مفیدی را در اختیار جامعه علمی به‌ویژه دست‌اندرکاران و سیاست‌گذاران امور پژوهشی قرار دهد و در آگاهی عمومی از تجارب جهانی، جهت مواجهه با بحران‌های احتمالی آینده مؤثر واقع شود. با توجه به منحصر به فرد بودن بحران همه‌گیری کووید-۱۹ و همچنین اهمیت دسترسی آزاد و به‌هنگام به اطلاعات این بیماری، این سوال مطرح می‌شود که در واکنش به بحران همه‌گیری کووید-۱۹، اشاعه پژوهش‌های علمی در راستای تحولات دسترسی آزاد، دستخوش چه تغییراتی شده است و چه اقداماتی و تدابییری در این راستا صورت گرفته است؟ در پاسخ به این سؤال، پژوهش حاضر در صدد است به بررسی و تبیین تلاش‌ها و اقدامات مهم جامعه علمی به‌ویژه ناشران، مجلات و نهادهای معتبر علمی در راستای دسترسی آزاد به اطلاعات مرتبط با بیماری کووید-۱۹ بپردازد.

پیشینه پژوهش

جنبش دسترسی آزاد که به‌عنوان تلاشی گسترده در جهت دسترسی آزاد و برابر به اطلاعات علمی از سوی دانشمندان، دانش‌پژوهان و کتابداران آغاز گردید، به تدریج مورد حمایت دولت‌ها، سازمان‌ها و مؤسسات حامی مالی پژوهشی و ناشران مختلف قرار گرفته و با جریانی پویا همچنان به حرکت خود ادامه داده است. مرور پژوهش‌های پیشین بیانگر آن است که موضوع نشر دسترسی آزاد، توجه پژوهشگران و دانش‌پژوهان را در حوزه‌های مختلف علمی به خود جلب نموده است. در برخی از پژوهش‌های انجام‌شده، زوایای گوناگون جنبش دسترسی آزاد مورد بررسی قرار گرفته است (دای و همکاران، ۲۰۲۰؛ مرینگ و هوو، ۲۰۲۰؛ هاگ، ۲۰۱۹؛ ژائو و وانگ، ۲۰۱۹؛ پیووار و همکاران، ۲۰۱۸). برای نمونه، هاگ (۲۰۱۹) ضمن مطالعه ابعاد جنبش دسترسی آزاد، بیان می‌کند که دسترسی آزاد به‌عنوان یک مفهوم، یک جنبش و یک مدل تجاری شناخته شده است. از دیدگاه او، اینکه یافته‌های پژوهشی بایستی جهت خواندن، بحث و بررسی در دسترس باشد، تا بتوان یافته‌های مخدوش را رد کرد و اکتشافات علمی جدید را بر اساس شواهد و مستندات انجام داد، بر کسی پوشیده نیست. دای و همکاران (۲۰۲۰) در مطالعه‌ای با تأکید بر ضرورت حذف دیوارهای پرداخت و سایر موانع دسترسی عمومی، بیان می‌کنند که دسترسی آزاد به یافته‌های پژوهش‌های حوزه پزشکی نه تنها برای پژوهشگران و دانشمندان، بلکه برای عموم مردم نیز مهم است.

در خصوص جنبش دسترسی آزاد در بحران همه‌گیری کووید-۱۹، لویی^{۳۷} (۲۰۲۰) ضمن تأکید بر توجه به نشر دسترسی آزاد در بحران همه‌گیری کووید-۱۹، بیان می‌دارد که همه‌گیری کووید-۱۹ که همچنان بر همه ما تأثیر می‌گذارد، قدرت دسترسی آزاد را نشان داده است. او بر این باور است که بیست سال پس از ابتکار دسترسی آزاد بوداپست، ما در یک لحظه حیاتی قرار داریم. اگرچه رشد بی‌سابقه مقالات و پیش‌چاپ‌های دسترسی آزاد یک واکنش به بحران پیاپی بوده است، اکنون زمان آن رسیده است که دسترسی آزاد به یکی از ویژگی‌های دایمی نظام پژوهشی تبدیل شود. کالوی (۲۰۲۰) در مطالعه‌ای با مطرح کردن این پرسش که «آیا همه‌گیری بیماری برای همیشه، انتشارات علمی را تغییر می‌دهد؟»، بر این دیدگاه است که بحران همه‌گیری کووید-۱۹ می‌تواند نقطه عطفی برای نشر دسترسی آزاد یافته‌های پژوهشی به‌شمار آید. وایز و پینتر^{۳۸} (۲۰۲۰) در بررسی تأثیر بحران همه‌گیری کووید-۱۹ بر نشر دسترسی آزاد، با اشاره به ماهیت جهانی و مزایای دسترسی آزاد و تبیین سیاست‌ها و برنامه‌های مختلف در این زمینه، بیان می‌کنند که به دلیل کووید-۱۹، بودجه کتابخانه‌ها با توجه به فشارهای دانشگاه‌ها به‌طور کلی کمتر خواهد شد و لازم است اقدامات خلاقانه‌ای به‌وسیله ناشران، مؤسسات، دانشگاه‌ها و کتابخانه‌ها صورت گیرد تا از حداکثر بودجه برای ایجاد نوآوری در ارائه خدمات به

³⁷ Lévy

³⁸ Wise & Pinter

دانش پژوهان و دسترسی بیشتر استفاده شود. آنها هم‌چنین، بیان می‌دارند که خلاقیت، پذیرش تغییر و برخی ریسک‌های حساب شده برای ناشران ضروری است.

مرور پیشینه‌های پژوهش نشان می‌دهد که بررسی زوایای مختلف جنبش دسترسی آزاد در بحران همه‌گیری کووید-۱۹ اهمیت دوچندان یافته است. با توجه به اینکه مطالعه جامعی در خصوص تحولات ساز و کارهای نشر علمی در راستای جنبش دسترسی آزاد طی بحران همه‌گیری کووید-۱۹ صورت نگرفته است و با در نظر گرفتن ماهیت بی‌سابقه این بحران و لزوم آگاهی از تدابیر جامعه جهانی در راستای نشر دسترسی آزاد در اشاعه اطلاعات علمی در بحران همه‌گیری کووید-۱۹، پژوهش حاضر به بررسی تلاش‌ها و اقدامات مهم جامعه علمی به‌ویژه ناشران، مجلات و نهادهای معتبر علمی در راستای دسترسی آزاد به اطلاعات مرتبط با بیماری کووید-۱۹ می‌پردازد.

روش پژوهش

پژوهش حاضر یک مطالعه مروری تحلیلی است که با استفاده از روش پژوهش اسنادی^{۳۹} صورت گرفته است. این روش به تحلیل اسنادی اطلاق می‌گردد که حاوی اطلاعاتی در مورد پدیده مورد مطالعه است و از جمله روش‌های اصلی در تحقیقات علوم انسانی و اجتماعی به‌شمار می‌رود. در این روش، پژوهشگر داده‌های پژوهشی خود را درباره کنشگران، وقایع و پدیده‌های اجتماعی، از بین منابع و اسناد جمع‌آوری می‌نماید (احمد^{۴۰}، ۲۰۱۰؛ بیللی^{۴۱}، ۱۹۹۴). در این راستا، ادبیات دسترسی آزاد با تمرکز بر بحران همه‌گیری کووید-۱۹، با استفاده از جست‌وجوی مطالعات مرتبط در موتورهای جست‌وجوی گوگل، گوگل اسکالر، پایگاه‌های اطلاعاتی پابمد، وب‌آو ساینس، اسکوپوس و نیز وبگاه‌های ناشران، مجلات و نهادهای معتبر علمی در بازه زمانی نوامبر ۲۰۲۰ تا نوامبر ۲۰۲۱ مورد مطالعه قرار گرفت.

یافته‌های پژوهش

مطالعه منابع یافت شده در خصوص موضوع دسترسی آزاد در بحران همه‌گیری کووید-۱۹ در بازه زمانی مذکور، نشان داد که طی بحران کووید-۱۹، بسیاری از ناشران، سرمایه‌گذاران و جوامع علمی، طی بیانیه‌ای، متعهد به هم‌رسانی گسترده و سریع اطلاعات شده‌اند تا در راستای حل بحران ناشی از این بیماری، یافته‌های پژوهشی را آزادانه در اختیار جامعه علمی قرار دهند. بر این اساس، امضاکنندگان تلاش می‌نمایند تا از دسترسی فوری سازمان جهانی بهداشت به یافته‌های نوظهور در مورد این بیماری در راستای کمک به حل بحران اطمینان حاصل نمایند و متعهد می‌شوند تا اطمینان حاصل نمایند که:

- تمامی انتشارات پژوهشی داوری شده مرتبط با این همه‌گیری در دسترس آزاد می‌گردند و یا حداقل در طی همه‌گیری به‌صورت رایگان در دسترس هستند؛
- یافته‌های پژوهشی مرتبط با این همه‌گیری پس از ارسال به مجله، به‌وسیله مجله و با اطلاع نویسنده فوراً با سازمان جهانی بهداشت هم‌رسانی می‌شود؛
- یافته‌های پژوهشی از طریق سرورهای پیش‌چاپ قبل از انتشار مجلات و یا از طریق بسترهایی که مقالات را قبل از داوری در

³⁹ Documentary Research Method

⁴⁰ Ahmed

⁴¹ Bailey

دسترس آزاد قرار می‌دهند، با توضیحات روشن در مورد دسترسی به اطلاعات اصلی، در دسترس قرار می‌گیرند؛
 • پژوهشگران یافته‌های پژوهشی موقتی و نهایی مربوط به همه‌گیری بیماری را به همراه پروتکل‌ها و استانداردهای مورد استفاده برای جمع‌آوری داده‌ها، تا حد امکان سریع و گسترده با جوامع پژوهشی و مرتبط با سلامت عمومی و سازمان جهانی بهداشت هم‌رسانی نمایند؛

• نویسندگان آگاه هستند که اطلاعات یا پیش‌چاپ‌های هم‌رسانی شده قبل از ارسال به مجلات، مانع از انتشار آن در این مجلات نمی‌شود (ولکام، ۲۰۲۰).

ناشران بزرگ و مجلات معتبری همچون الزویر^{۴۲}، وایلی^{۴۳}، تیلور اند فرانسیس^{۴۴}، پلاز^{۴۵}، لَنست^{۴۶}، سیل^{۴۷}، اشپرینگر نیچر^{۴۸}، نجم^{۴۹}، بی ام جی^{۵۰} که از جمله امضاکنندگان این بیانیه هستند، همچنین موافقت کرده‌اند که تمامی انتشارات مرتبط با کووید-۱۹ و داده‌های پشتیبان را به‌طور فوری از طریق پایمد سنترال^{۵۱} در دسترس قرار دهند و مجوزهایی ارائه شود که استفاده مجدد را تسهیل کند (ولکام، ۲۰۲۰).

اقدامات ناشران و مجلات علمی در این راستا شایان توجه بوده است. دسترسی به پژوهش‌های پزشکی و سلامت رایگان الزویر مرتبط با کووید-۱۹ از طریق مرکز اطلاعات کرونا ویروس جدید الزویر^{۵۲} امکان‌پذیر شده است. الزویر همچنین در راستای حمایت از تلاش‌های چشمگیر جوامع پژوهشی در مبارزه با کووید-۱۹، مجموعه‌ای از منابع رایگان، از جمله راهنمای بالینی مبتنی بر شواهد و بیش از چهل و یک هزار مقاله پژوهشی برای خواندن، دانلود و استخراج داده‌ها ایجاد کرده است. این راهنما نمایی کلی از منابع ارائه می‌دهد. لَنست از طریق سامانه «مرکز منابع کووید-۱۹»^{۵۳}، دسترسی آزاد به تمامی مقالات پژوهشی، مقالات مروری، اخبار و تحلیل‌های مربوط به کووید-۱۹ را از خانواده مجلات خود فراهم نموده است. سیل پرس^{۵۴} تمامی محتواهای خود را در مورد همه‌گیری بیماری را از طریق صفحه آرشیو محتوای کووید-۱۹^{۵۵} در دسترس قرار داده است. همچنین در صفحه هاب^{۵۶}، جدیدترین مطالب مربوط به همه‌گیری بیماری قابل دسترسی است. «STAR Protocols» نیز یک مجله دسترسی آزاد جدید از سیل پرس است که پروتکل‌های بررسی شده را در راستای سهولت کار پژوهشگران ارائه می‌دهد. اشپرینگر نیچر از طریق سامانه «نکات برجسته پژوهشی کووید-۱۹»^{۵۷} دسترسی رایگان به جدیدترین مقالات کووید-۱۹ را فراهم کرده است. این ناشر، در حال حاضر، دسترسی رایگان به بیش از هفتاد هزار مقاله، فصل کتاب، اثر مرجع و پروتکل را در پلتفرم‌های خود فعال کرده است و از همه پژوهشگران برای در دسترس قرار دادن مجموعه‌های داده‌های تجربی خود به‌صورت رایگان حمایت کرده است. اشپرینگر نیچر بیش از ۸۷۰۰ مقاله پیش‌چاپ کووید-۱۹ را از طریق «Research Square» در دسترس قرار داده است و پیوندهایی به منابع کلیدی، محتوای رایگان و اطلاعات روزآمد مرتبط با کووید-۱۹، همراه با خط‌مشی‌ها و اطلاعات کلیدی در پشتیبانی از دسترسی از راه دور قرار داده است.

⁴² Elsevier

⁴³ Wiley

⁴⁴ Taylor & Francis

⁴⁵ PLOS

⁴⁶ The Lancet

⁴⁷ Cell

⁴⁸ Springer Nature

⁴⁹ NEJM (New England Journal of Medicine)

⁵⁰ BMJ (The British Medical Journal)

⁵¹ PubMed Central

⁵² Elsevier's Novel Coronavirus Information Center

⁵³ Lancet COVID-19 Resource Centre

⁵⁴ Cell Press

⁵⁵ COVID-19 content archive

⁵⁶ Hub

⁵⁷ Coronavirus (COVID-19) Research Highlights

نجم مجموعه‌ای از مقالات و منابعی همچون گزارش‌های بالینی و راهنماهای مدیریتی در مورد همه‌گیری بیماری و نیز مجموعه‌ای از منابع در مورد واکسن‌های کووید-۱۹ را دسترس قرار داده است. هاب کووید-۱۹ بی‌ام‌جی^{۵۸} نیز از متخصصان و پژوهشگران سلامت از طریق دسترسی آزاد به راهنماهای عملی، دوره‌های برخط، و نیز آخرین اخبار، نظرات و پژوهش‌های بی‌ام‌جی پشتیبانی نموده است. پلاز متعهد به انتشار پژوهش‌ها در سریع‌ترین زمان ممکن به‌ویژه در موارد اضطراری سلامت عمومی است. تمامی مقالات منتشر شده در مجلات پلاز برای تمامی خوانندگان رایگان است. مجموعه مقالات پلاز تمام محتواهای مربوط به همه‌گیری کووید-۱۹ منتشر شده در مجلات پلاز را برجسته کرده است.

تیلور اند فرانسیس در راستای حمایت از تلاش‌های متخصصان بهداشت جهانی و جوامع پژوهشی علمی، مجموعه ویژه‌ای از مقالات پژوهشی مرتبط با کووید-۱۹ را تنظیم کرده است که امکان دسترسی رایگان به مقالات منتشر شده مرتبط با کووید-۱۹ در مجلات پزشکی اصلی ناشر را فراهم می‌کند. این مجموعه به‌صورت هفتگی به‌روز می‌شود. از طرف دیگر، آرشیو تمام مقالات پژوهشی مرتبط با کووید-۱۹ که در سال ۲۰۲۰ به‌وسیله تیلور اند فرانسیس منتشر شده است، نیز در دسترس مخاطبان قرار گرفته است.

وایلی سامانه «منابع کووید-۱۹»^{۵۹} را در راستای کمک به پژوهشگران، مربیان و متخصصان جهت آموزش برخط و دسترسی به جدیدترین پژوهش‌های کووید-۱۹ ایجاد نموده است. ناشر سیج^{۶۰} نیز با اعتقاد به قدرت علوم اجتماعی و رفتاری برای تبدیل بهترین تحقیقات پزشکی به سیاست‌ها و رویه‌ها برای توسعه، مجموعه‌ای از آخرین پژوهش‌های پزشکی مرتبط با کووید-۱۹ منتشر شده به‌وسیله این ناشر و نیز پژوهش‌های اجتماعی و رفتاری برتر را در راستای کمک به افراد، جوامع و متولیان در اتخاذ بهترین تصمیم‌ها برای مقابله با همه‌گیری و پیامدهای آن در دسترس قرار داده است.

مجلات ساینس^{۶۱} در تلاش هستند تا پژوهش‌های مرتبط با کووید-۱۹ را با دسترسی آزاد ارائه دهند. گزینه «کووید-۱۹» در صفحه اصلی وبگاه ساینس قرار داده شده است. کبی^{۶۲} نیز دسترسی آزاد به بیش از سی و هفت هزار پیشینه مرتبط با کووید-۱۹ در بسترهای برخط خود، چکیده‌های کب و سلامت جهانی^{۶۳} را در راستای حمایت از تلاش‌های جهانی در جهت مقابله با همه‌گیری بیماری ایجاد کرده است. سلامت جهانی، دسترسی بی‌نظیری به تمامی پژوهش‌ها و اقدامات مربوط به سلامت عمومی در جهان به پژوهشگران و دانشجویان - ارائه دانش بدون مرز - فراهم می‌نماید. همچنین پادکست‌های «Sci-Dev.Net» شامل اپیزودهایی در مورد کرونا و ویروس در مجموعه‌های سلامت، علم و توسعه است. والترز کلور^{۶۴} نیز از جمله ناشرانی است که در راستای حمایت از متخصصان، دسترسی آزاد به انتشارات مرتبط با کووید-۱۹ را فراهم نموده است (جدول ۱).

⁵⁸ BMJ's Coronavirus (covid-19) Hub

⁵⁹ COVID-19 Resources

⁶⁰ SAGE

⁶¹ Science

⁶² CABI

⁶³ Global Health and CAB Abstracts

⁶⁴ Wolters Kluwer

جدول ۱. تدابیر ناشران و نشریات علمی معتبر در جنبش دسترسی آزاد در پاسخ به بحران همه‌گیری کووید-۱۹

نشانی	تدابیر	ناشر/ نشریه
https://www.elsevier.com/connect/coronavirus-information-center	مرکز اطلاعات کرونا ویروس جدید الزویر	الزویر
https://www.elsevier.com/novel-coronavirus-covid-19	راهنمای بالینی مبتنی بر شواهد	
https://www.thelancet.com/coronavirus	سامانه «مرکز منابع کووید-۱۹»	The Lancet
https://www.cell.com/covid-19-archive	آرشیو محتوای کووید-۱۹	
https://star-protocols.cell.com/search?query=STAR-CoV-2	STAR Protocols	Cell Press
https://www.cell.com/COVID-19#recentPubHdr	دسترسی به جدیدترین مطالب مربوط به همه‌گیری بیماری در صفحه هاب	
https://www.springernature.com/gp/researchers/campaigns/coronavirus	سامانه «نکات برجسته پژوهشی کووید-۱۹»، Research Square	اشپرینگر نیچر
https://www.nejm.org/coronavirus	گزارش‌های بالینی و راهنماهای مدیریتی در مورد همه‌گیری بیماری	NEJM
https://www.nejm.org/covid-vaccine	مجموعه منابع در مورد واکسن‌های کووید-۱۹	
https://www.bmj.com/coronavirus	هاب کووید-۱۹	بی‌ام‌جی
https://collections.plos.org/collection/covid-19/	مجموعه مقالات پلاز	پلاز
https://www.tandfonline.com/topic/covid-19/medical?startPage=&sortBy=Earliest_desc	مجموعه مقالات مرتبط با کووید-۱۹	
https://www.tandfonline.com/topic/covid-19/archive?startPage=&sortBy=Earliest_desc	آرشیو مقالات پژوهشی مرتبط با کووید-۱۹ تیلور اند فرانسیس	تیلور اند فرانسیس
https://www.wiley.com/network/covid-19-resources	سامانه «منابع کووید-۱۹»	وایلی
https://journals.sagepub.com/coronavirus	دسترسی به مجموعه پژوهش‌های پزشکی مرتبط با کووید-۱۹ سیج و پژوهش‌های اجتماعی و رفتاری برتر	سیج
https://www.science.org/collections/coronavirus	گزینه «کووید-۱۹»	مجلات ساینس
https://www.cabi.org/what-we-do/covid-response/	چکیده‌های کب و سلامت جهانی، پادکست‌های Sci-Dev.Net	کبی
https://www.wolterskluwer.com/en/known/coronavirus-resources	دسترسی آزاد به انتشارات مرتبط با کووید-۱۹	والترز کلوور

بر اساس گزارش‌های ایفلا، اقداماتی از سوی ناشران بزرگ تجاری مانند مک میلان^{۶۵} و پنگوئن رندوم هاوس^{۶۶} در راستای تسهیل

^{۶۵} Macmillan

^{۶۶} Penguin Random House

خرید و دسترسی به کتاب‌های الکترونیکی برای امانت جهت کتابخانه‌های عمومی نیز صورت گرفته است. اودیبل^{۶۷} دسترسی به صدها کتاب صوتی را فراهم نموده است. انسیب^{۶۸} در فرانسه دسترسی آزاد به منابع خود را ارائه کرده است. برخی کتابخانه‌ها توانسته‌اند دسترسی‌های گسترده‌ای برای کاربرانشان فراهم نمایند. سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران نه تنها کتابخانه ملی کودکان را به صورت رایگان برخط نموده، بلکه کتابخانه دیجیتال خود را دسترسی آزاد نموده است. تعدادی از انجمن‌ها و مجامع علمی از جمله ائتلاف بین‌المللی کنسرسیوم کتابخانه‌ها^{۶۹}، لیبر^{۷۰} و انجمن مدیران کتابخانه‌های دانشگاهی در فرانسه^{۷۱} از ناشران خواسته‌اند دسترسی به آثار را تسهیل نمایند. مؤسسه پژوهشی کتابداری و اطلاعات در دانشگاه ملی مکزیک، مجموعه‌ای از وبسایت‌ها را در زمینه اطلاعات نادرست، اضافه بار اطلاعات، دسترسی آزاد و کووید-۱۹ برگزار و فهرستی از منابع دسترسی آزاد در این زمینه ایجاد نموده است. کتابداران ایتالیایی طوماری را تهیه کرده‌اند و خواستار تلاش‌های بیشتر برای فراهم نمودن دسترسی هستند. اسپانیایی‌ها نیز بر نیاز به حرکت سریع‌تر به سوی دسترسی آزاد تأکید کرده‌اند (ایفلا، ۲۰۲۰).

دسترسی آزاد طی بحران همه‌گیری کووید-۱۹، مورد توجه نهادهای معتبر علمی نیز قرار گرفته و اقدامات و تدابیر گسترده‌ای در این راستا از سوی آنها صورت گرفته است. به دنبال ظهور بیماری کووید-۱۹، هیأت نظارت بر آمادگی جهانی^{۷۲} در ۲۷ ژانویه ۲۰۲۰ در ژنو تشکیل جلسه داد تا در مورد همه‌گیری کووید-۱۹ بحث کند. این هیأت در بیانیه ۳۰ ژانویه، اقدامات فوری همچون هم‌رسانی آزاد و فوری تمام اطلاعات در مورد همه‌گیری، همکاری کشورها برای اختصاص فوری منابع به منظور پیشگیری، شناسایی و اطلاع‌رسانی در مورد همه‌گیری، هم‌رسانی سریع و بدون محدودیت داده‌های پژوهشی از سوی جامعه پژوهشی، حمایت کشورها از نقش مرکزی سازمان جهانی بهداشت، حمایت مالی و فنی اعطاکندگان همچون دولت‌ها، بانک جهانی و بانک‌های توسعه منطقه‌ای از کشورهای کم‌برخوردار، اطمینان‌یابی از اطلاع‌رسانی مناسب به جوامع ملی و بین‌المللی برای کنترل همه‌گیری را توصیه می‌کند (هیأت نظارت بر آمادگی جهانی، ۲۰۲۰).

در ۳۰ ژانویه ۲۰۲۰ و به دنبال توصیه‌های کمیته اضطراری، مدیر کل سازمان جهانی بهداشت اعلام کرد که همه‌گیری این بیماری یک وضعیت اضطراری بهداشت عمومی با نگرانی بین‌المللی است. دانشمندان جهان ۱۱ تا ۱۲ فوریه ۲۰۲۰ در مقر سازمان جهانی بهداشت در ژنو گرد هم آمدند تا سطح دانش فعلی را در مورد ویروس جدید ارزیابی و در مورد پرسش‌های حیاتی و یافتن راهکارها جهت مشارکت در تسریع و تأمین بودجه اولویت‌های پژوهشی و حل بحران همه‌گیری و آمادگی برای مسائل آینده، بحث و مذاکره نمایند. این نشست منجر به توافق بر سر دو هدف اساسی شد. اولین مورد، تسریع پژوهش‌های نوآورانه جهت کمک به مهار همه‌گیری و تسهیل مراقبت و دومین مورد، حمایت از اولویت‌های پژوهشی بود که به بسترهای جهانی پژوهش کمک می‌نماید. طرح کلی پژوهش و توسعه که با تکیه بر واکنش به همه‌گیری ویروس ابولا، سارس-کوو^{۷۳} و مرس-کوو^{۷۴}، پاسخی هماهنگ و سریع به کووید-۱۹ را تسهیل کرده است، از جمله برنامه‌های بی‌سابقه جهت توسعه واکسن، پژوهش در مورد درمان‌های دارویی بالقوه و مجراهای توسعه‌یافته برای هم‌رسانی اطلاعات بین کشورها است (سازمان جهانی بهداشت، ۲۰۲۰).

سازمان جهانی بهداشت معتقد است که انسجام کشورها برای اطمینان از دسترسی عادلانه به آثار کووید-۱۹ ضرورت دارد. سازمان

⁶⁷ Audible

⁶⁸ ENSSIB

⁶⁹ International Coalition of Library Consortia

⁷⁰ LIBER

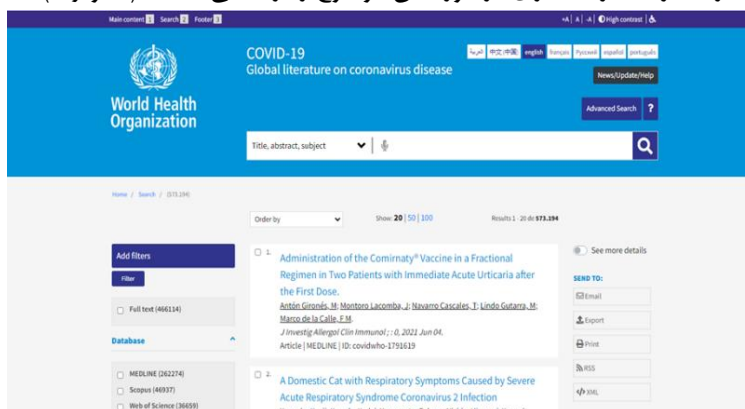
⁷¹ Association of University Library Directors in France

⁷² Global Preparedness Monitoring Board (GPMB)

⁷³ SARS-CoV

⁷⁴ MERS-CoV

جهانی بهداشت، در حال جمع‌آوری پژوهش‌های جهانی در مورد بیماری کووید-۱۹^{۷۵} و آخرین یافته‌ها و دانش بین‌المللی چندزبانه علمی در مورد کووید-۱۹ است انتشارات جهانی ثبت شده در پایگاه کووید-۱۹ سازمان جهانی هر روز از دوشنبه تا جمعه از طریق جست‌وجوهای پایگاه‌های داده کتابشناختی، جست‌وجوی دستی و افزودن سایر مقالات علمی ارجاع شده تخصصی روزآمد می‌شود.^{۷۶} این پایگاه یک منبع جامع چندزبانه از انتشارات جاری در مورد این موضوع را ارائه می‌نماید^{۷۷} (تصویر ۱).

تصویر شماره ۱. نمایی از پایگاه بین‌المللی و چندزبانه کووید-۱۹ سازمان جهانی بهداشت

یونسکو نیز بر ارزش و ضرورت راه‌حل‌های آزاد در مواجهه با همه‌گیری کووید-۱۹، تأکید داشته و معتقد است که دسترسی آزاد به اطلاعات علمی آزاد می‌تواند پژوهش‌های بهتر و سریع‌تر را در جهت واکسن مناسب تسهیل کند و منابع آموزشی آزاد^{۷۸} به همگان کمک می‌کند تا اطلاعات خود را در مورد کووید-۱۹ به‌روز نماید و نیز چگونگی رعایت توصیه‌های بهداشت عمومی را آموزش می‌دهد. در تاریخ ۳۰ مارس ۲۰۲۰، یونسکو میزبان نشست برخط نمایندگان وزارتخانه‌های علوم ۱۲۲ کشور بود. در این نشست که نقش همکاری‌های بین‌المللی در علم و افزایش سرمایه‌گذاری در زمینه کووید-۱۹ مورد تبادل نظر قرار گرفت، مدیر کل یونسکو آدری آزولای، ضمن تأکید بر اهمیت دسترسی آزاد در بحران کووید-۱۹، از دولت‌ها خواست که در جهت جلوگیری و کاهش بحران‌های جهانی همکاری علمی را تقویت و علم آزاد را در برنامه‌های پژوهشی خود ادغام کنند.^{۷۹} این امر در وینار توسعه مجدد پورتال دسترسی آزاد جهانی برای کووید-۱۹ که به‌وسیله یونسکو در می ۲۰۲۰ برگزار گردید، بار دیگر مورد توجه و تأکید قرار گرفت (یونسکو، ۲۰۲۰). یونسکو با تکیه بر مأموریت خود در تضمین دسترسی جهانی به اطلاعات، ابتکارات مختلفی را در به‌کارگیری راه‌حل‌های آزاد در مبارزه با کووید-۱۹ پیش برده است.^{۸۰} به‌طور نمونه، دیده‌بان کرونا ویروس نمایی جهانی از وضعیت همه‌گیری ارائه می‌دهد^{۸۱} (تصویر ۲). دروازه منابع جهانی کووید-۱۹^{۸۲} نیز پاسخی فوری به همه‌گیری است. این بستر، اطلاعات تأیید شده با مجوز آزاد را در مورد چرخه همه‌گیری بیماری از منابع مختلف جمع‌آوری و دسترسی جامعه علمی و عموم مردم را به اطلاعات مرتبط و دقیق در مورد این بیماری تسهیل می‌کند^{۸۳} (تصویر ۳). بخش آموزش یونسکو نیز پیوندهایی به منابع آموزشی ارزشمند مرتبط با کووید-۱۹ ارائه می‌دهد^{۸۴}.

⁷⁵ Global research on coronavirus disease (COVID-19)

⁷⁶ <https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/global-research-on-novel-coronavirus-2019-ncov>

⁷⁷ <https://search.bvsalud.org/global-literature-on-novel-coronavirus-2019-ncov/>

⁷⁸ Open Educational Resources

⁷⁹ <https://en.unesco.org/covid19/communicationinformationresponse/opensolutions>

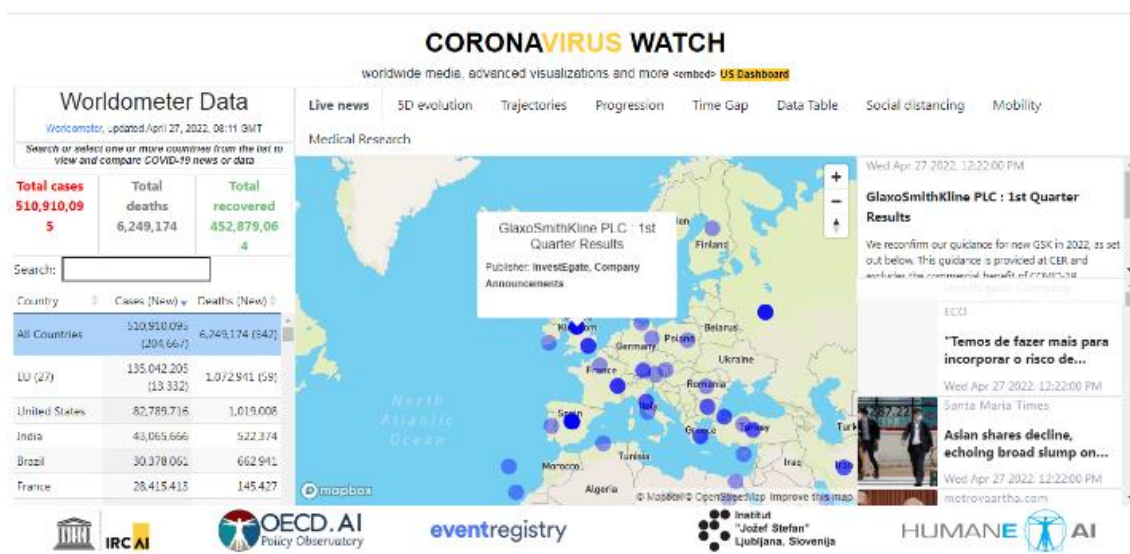
⁸⁰ <https://en.unesco.org/covid19/communicationinformationresponse/opensolutions>

⁸¹ <https://coronaviruswatch.irca.gov/?country=All&dashboard=news>

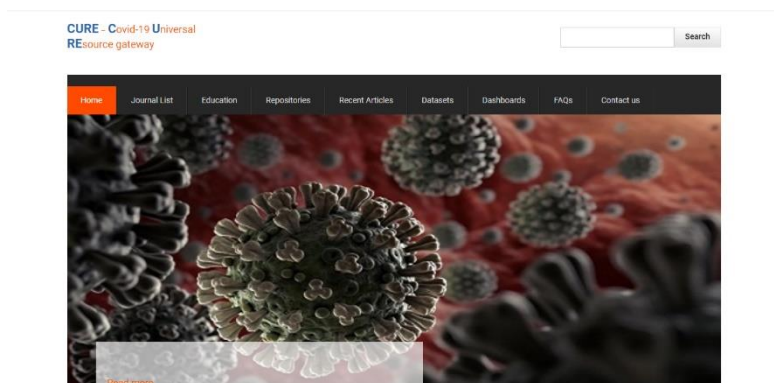
⁸² Covid-19 Universal Resource gateway (CURE)

⁸³ <https://drtc.isibang.ac.in/okp/CURE/>

⁸⁴ <https://en.unesco.org/covid19/educationresponse>

تصویر شماره ۲. نمایی از دیده‌بان کروناویروس

تصویر شماره ۳. نمایی از دروازه منابع جهانی کووید-۱۹

ایفلا نیز تلاش‌هایی را برای ترغیب دفتر جهانی مالکیت فکری جهت تأکید بر اینکه چگونه قوانین متوازن مالکیت فکری می‌تواند به تسهیل دسترسی کمک کند، انجام داده است. در نامه‌ای سرگشاده که ایفلا با مشارکت شرکای خود به مدیر کل دفتر جهانی مالکیت فکری تنظیم کرده است، بر نیاز کشورهای عضو بر کاربرد انعطاف‌پذیری‌های موجود جهت تسهیل استفاده‌های عمومی از آثار برای دارندگان حق مجوزهای لازم برای استفاده و اقدامات لازم برای حمایت از توسعه و ارائه راهکارها تأکید می‌کند (ایفلا، ۲۰۲۰). ایفلا همچنین در وبگاه خود فهرستی از منابع کلیدی برای کتابخانه‌ها در واکنش به همه‌گیری کووید-۱۹ ارائه نموده است (ایفلا، ۲۰۲۰). واحدهای حرفه‌ای نیز از طریق ابزارهای فنی ایفلا همچون بیس کمپ^{۸۵} و زوم^{۸۶} برای فعالیت و دیدار مجازی پشتیبانی می‌شوند تا

⁸⁵ Basecamp

⁸⁶ Zoom

بتوانند به برنامه‌های خود ادامه دهند.^{۸۷}

دسترسی آزاد در بیانیه رئیس و دبیر کل ایفلا نیز مورد تأکید قرار گرفته است. آنها در بیانیه‌شان در ۲۳ مارس ۲۰۲۰، ضمن تشریح اقدامات و فعالیت‌های کتابخانه‌های جهان و ایفلا در این شرایط، بیان می‌کنند که «کتابخانه‌های سراسر جهان تحت تأثیر ظهور و گسترش همه‌گیری کووید-۱۹ قرار دارند. ما از تمهیدات ویژه‌ای استقبال می‌کنیم که داستان‌خوانی مجازی را امکان‌پذیر، دسترسی آزاد به مقالات مرتبط با کووید-۱۹ را فراهم و دسترسی از راه دور به انتشارات علمی را تسهیل می‌کند تا به ادامه یادگیری و پژوهش حتی زمانی که کتابخانه‌های دانشگاهی مجبور به بسته شدن هستند، کمک نماید. ما شرکای کتابخانه را ترغیب می‌کنیم که این اقدامات را تعمیم دهند. در شرایط کنونی، بسیار حیاتی است که گرد هم آییم تا اجازه دهیم مطالعه، یادگیری و پژوهش ادامه یابد و اطمینان حاصل نماییم که می‌توانیم اثرات بلندمدت همه‌گیری بیماری را بر فرهنگ، جامعه و اقتصاد خود به حداقل برسانیم.» (ایفلا، ۲۰۲۰) یونسکو از این بیانیه حمایت کرده است.^{۸۸}

به‌دنبال بحران کووید-۱۹، اولویت‌هایی در برنامه اسپارک^{۸۹} نیز در نظر گرفته شده است. جوزف^{۹۰} (۲۰۲۰) مدیر اجرایی اسپارک بیان می‌کند: «از منظر مأموریت، فعالیت‌های اسپارک بر یک هدف متمرکز است: پیش‌فرض «آزاد» در آموزش و پژوهش. ظهور کووید-۱۹ فقط فوریت مأموریت ما را افزایش داده است. فعالیت اسپارک در هدایت کارزار جهانی برای دسترسی بازتشدید شده است. زیرا سیاست‌گذاران، حامیان مالی، رؤسای دانشگاه‌ها و به‌طور فزاینده‌ای عموم مردم تصدیق می‌کنند که حذف موانع غیر ضروری برای پژوهش‌های علمی در راستای سلامت عمومی حیاتی است. از آنجا که کووید-۱۹ تمامی فعالیت مؤسسات آموزش عالی را تقریباً یک‌شبه برخط کرده است، دسترسی به منابع آموزشی آزاد رایگان و با کیفیت عالی به یک نیاز ضروری برای ارائه بهترین محیط ممکن برای دانشجویان جهت ادامه تحصیل تبدیل شده است. به‌عنوان اولین سازمان عضویت کتابخانه‌ای که آموزش آزاد و منابع آموزشی آزاد را پذیرفته و ترویج می‌کند، تقاضای زیادی برای اسپارک وجود دارد تا تلاش‌های موفقیت‌آمیز ما را در افزایش آگاهی، ایجاد و پذیرش منابع آموزشی آزاد در همه مؤسسات عضو به عنوان یک استراتژی مقرون‌به‌صرفه برای حفظ دانشجویان تسریع بخشد.»

اسپارک همچنین توصیه‌هایی را پیرامون دسترسی آزاد به عنوان بخش مهمی از آمادگی برای همه‌گیری‌های آینده، به کمیته سلامت، آموزش، کار و بازنشستگی سنای ایالات متحده ارسال کرد. اولویت‌های اسپارک در برنامه مربوط به کووید-۱۹ شامل تلاش برای حمایت از سیاست دسترسی آزاد ایالات متحده، افزایش بودجه فدرال برای منابع آموزشی آزاد، تجهیز اعضای اسپارک برای تنظیم مجدد ارتباطات خود از طریق مذاکره با ناشران یا فسخ قرارداد، آموزش روسای آموزش عالی در مورد حفظ کنترل زیرساخت‌ها و داده‌های پژوهشی و آموزشی، تشویق رقابت و محافظت در برابر نقض قوانین ضد انحصار، توانمندسازی حامیان از طریق توسعه حرفه‌ای برخط و ارائه اطلاعات و تحلیل سطح بالای مالی است.^{۹۱}

مرکز تأیید حق مؤلف^{۹۲} نهادهای انتشاراتی و اطلاع‌رسانی را برای مشارکت در نفع همگانی از طریق دسترسی به مطالب علمی، خبری و آموزشی مرتبط با کووید-۱۹، شناسایی می‌کند. فهرست نهادها مرتب روزآمد می‌شود^{۹۳}. پایگاه استنادی علوم جهان اسلام نیز سامانه «COVID-19 Visualizer» را در راستای ارائه آمار روزآمد در مورد وضعیت همه‌گیری و تسریع در انتقال یافته‌های علمی در مورد کووید-۱۹ راه‌اندازی نموده است.^{۹۴}

⁸⁷ <https://www.ifla.org/ifla-and-covid-19/>

⁸⁸ <https://en.unesco.org/covid19/communicationinformationresponse/opensolutions>

⁸⁹ SPARC (the Scholarly Publishing and Academic Resources Coalition)

⁹⁰ Joseph

⁹¹ <https://sparcopen.org/our-work/sparc-resources-related-to-covid-19/>

⁹² Copyright Clearance Center (CCC)

⁹³ <https://www.copyright.com/coronavirus-covid-19//>

⁹⁴ <https://maps.isc.ac/covid19/#/world>

علاوه بر این، مقامات دولتی نیز خواستار دسترسی آزاد انتشارات کووید-۱۹ شده‌اند. مشاوران ملی علوم و فناوری کشورهای ایالات متحده آمریکا، کانادا، انگلستان، استرالیا، برزیل، آلمان، فرانسه، ایتالیا، اسپانیا، هند، ژاپن، نیوزلند، سنگاپور، کره جنوبی و کمیسیون اروپا با انتشار نامه‌ای سرگشاده از ناشران علمی خواسته‌اند تا طی بحران همه‌گیری، انتشارات مرتبط با بیماری کووید-۱۹ را با دسترسی آزاد از طریق پایبند سنترال و سایر سپاره‌های عمومی همچون پایگاه کووید-۱۹ سازمان جهانی بهداشت در دسترس قرار دهند.

بحث و نتیجه‌گیری

دسترسی آزاد و هم‌رسانی اطلاعات، با وقوع بحران‌ها به‌ویژه شرایط اضطراری ناشی از همه‌گیری‌ها و فوریت‌های سلامت عمومی شدت بیشتری یافته است. بحران همه‌گیری کووید-۱۹ و نیاز به دسترسی به اطلاعات مرتبط با این بیماری، عرصه متفاوتی برای اقدام جامعه علمی در نشر یافته‌های پژوهشی ایجاد نموده و نظام انتشارات پژوهشی و ارتباطات علمی دستخوش تحول شگرفی شده است. در پاسخ به این بحران بی‌سابقه، جریانی جهانی در راستای تسهیل دسترسی آزاد به یافته‌های پژوهشی مرتبط با بیماری، صورت گرفته است و بسیاری از دست‌اندرکاران حوزه نشر، حامیان مالی پژوهشی و نهادهای معتبر علمی فراخوان‌های عمومی و بیانیه‌های متعددی را اعلام و متعهد به هم‌رسانی گسترده و سریع اطلاعات شده‌اند و تدابیر و اقدامات گسترده‌ای را ایجاد نموده‌اند تا در راستای حل بحران ناشی از این بیماری و نجات جان انسان‌ها، دسترسی آزاد جامعه علمی به اطلاعات علمی مرتبط با همه‌گیری را فراهم نمایند. رویکرد ناشران بزرگ و مجلات معتبر چون الزویر، وایلی، تیلور اند فرانسیس، پلاز، بی‌ام‌جی، سیج، ساینس، لَنسِت، سل، اشپرنگر نیچر، نجم و نیز تدابیر، اعلام فراخوان‌های عمومی و بیانیه‌های متعدد از سوی نهادهای معتبر علمی در این راستا، نشان از اهمیت فزاینده دسترسی آزاد و توجه بیش از پیش به این موضوع دارد.

بنابراین چنان‌که در نتایج پژوهش کالوی (۲۰۲۰) ذکر گردید، می‌توان به این نتیجه دست یافت که بحران همه‌گیری کووید-۱۹، نقطه عطفی برای نشر دسترسی آزاد یافته‌های پژوهشی به‌شمار می‌آید.

به‌نظر می‌رسد در صورتی که دسترسی آزاد به عنوان یک ارزش نیز در نظام نشر و ارتباطات پژوهشی، در نظر گرفته شود، توسعه و عمومی شدن این ارزش، مستلزم اتخاذ خط‌مشی‌ها و الزامات جامعه علمی در راستای توسعه دسترسی آزاد و ساز و کارهای آن به‌عنوان یک ارزش جهانی است. بنابراین، همانگونه که وایز و پینتر (۲۰۲۰) اشاره نمودند، تغییر در رویکرد ناشران، مؤسسات، دانشگاه‌ها و کتابخانه‌ها در این خصوص، اجتناب‌ناپذیر است. بازنگری در نظام اشتراکی و ارائه راهکارهای عملی در حذف محدودیت‌های ناشی از دیوارهای پرداخت و چالش‌های موجود در مدیریت هزینه‌های نشر علمی، تغییرات در رویکرد و نگرش پژوهشگران، کتابخانه‌ها و مؤسسات پژوهشی و مشارکت همه‌جانبه دانشمندان، ناشران و نهادهای علمی و حامیان مالی پژوهشی در ایجاد شرایط مطلوب برای نشر و دسترسی آزاد یافته‌های پژوهشی، از جمله مسائلی است که نظام انتشارات و ارتباطات علمی و جامعه علمی با آن‌ها روبرو است. بی‌تردید، درس‌های آموخته‌شده از شرایط اضطراری به‌ویژه بحران بی‌سابقه همه‌گیری کووید-۱۹ می‌تواند نظام انتشارات و ارتباطات علمی و ساز و کارهای نشر را تحت تأثیر قرار دهد.

مطالعه حاضر از اولین مطالعات انجام شده در کشور در خصوص جنبش دسترسی آزاد در بحران همه‌گیری است و تلاش نمود تا تصویری از تلاش‌های جامعه جهانی را در این زمینه در پاسخ به همه‌گیری کووید-۱۹ ارائه نماید. بدیهی است که پژوهش‌های آتی در مورد ابعاد و زوایای گسترده موضوع می‌توانند سبب آگاهی هر چه بیشتر جامعه علمی در خصوص اهمیت دسترسی آزاد به‌ویژه در بحران‌ها باشند. بررسی و مقایسه رویکردها و دیدگاه‌های ناشران تجاری و غیر تجاری و نیز حمایت‌های دولتی و غیر دولتی در نشر مقالات همه‌گیری کووید-۱۹، مطالعه تغییرات دیدگاه‌های جامعه علمی به‌ویژه نویسندگان، خوانندگان، حامیان مالی، کتابخانه‌ها،

دانشگاه‌ها و مؤسسات علمی در مورد دسترسی آزاد طی بحران همه‌گیری بیماری و نیز بررسی هزینه‌های انتشار و کیفیت مقالات علمی با دسترسی آزاد از جمله موضوعاتی است که می‌تواند به عنوان محورهای پیشنهادی در مطالعات آتی در دستور کار پژوهشگران قرار گیرد و زمینه را برای پژوهش‌های جامع‌تری در آینده فراهم آورد.

تقدیر و تشکر

مقاله مستخرج از پایان‌نامه مقطع دکتری تخصصی نویسنده اول است. نویسندگان بر خود لازم می‌دانند از داوران محترم و تمامی عزیزانی که در ارتقای این پژوهش ایشان را یاری رساندند، صمیمانه تشکر و قدردانی نمایند.

تعارض منافع

نویسندگان اعلام می‌دارند در رابطه با انتشار مقاله ارائه شده، هیچ‌گونه تعارض منافی وجود ندارد.

منبع حمایت‌کننده

پژوهش حاضر، پژوهشی مستقل بوده و بدون دریافت هر گونه حمایتی انجام شده است.

References

- Ahmed, J. U. (2010). Documentary research method: New dimensions. *Indus Journal of Management & Social Sciences*, 4(1), 1–14.
- Alemneh, D. G., Hawamdeh, S., Chang, H., Rorissa, A., Assefa, S., & Helge, K. (2020). Open access in the age of a pandemic. *Proceedings of the Association for Information Science and Technology*, 57(1), 25–28. <https://doi.org/10.1002/pr2.295>
- Bailey, K. D. (1994). *Methods of Social Research*. The Free Press.
- Callaway, E. (2020). Will the pandemic permanently alter scientific publishing? *Nature*, 582(7811), 167–168. <https://doi.org/10.1038/d41586-020-01520-4>
- Day, S., Rennie, S., Luo, D., & Tucker, J. D. (2020). Open to the public: Paywalls and the public rationale for open access medical research publishing. *Research Involvement and Engagement*, 6(1), 4–10. <https://doi.org/10.1186/s40900-020-0182-y>
- Falk, H. (2004). Open access gains momentum. *The Electronic Library*, 22(6), 527–530.
- Frank, M., Reich, M., & Ra'anani, A. (2004). A not-for-profit publisher's perspective on open access. *Serials Review*, 30(4), 281–287. <https://doi.org/10.1016/j.serrev.2004.09.002>
- Global Preparedness Monitoring Board. (2020). *Statement from the Global Preparedness Monitoring Board on the Outbreak of 2019-novel Coronavirus (2019-nCoV) [News]*. <https://www.gpmb.org/news/news/item/30-01-2020-statement-from-the-global-preparedness-monitoring-board-on-the-outbreak-of-2019-novel-coronavirus>
- Haug, C. J. (2019). No Free Lunch — What Price Plan S for Scientific Publishing? *New England Journal of Medicine*, 380(12), 1181–1185. <https://doi.org/10.1056/nejmms1900864>
- Heymann, D. L. (2020). Data sharing and outbreaks: best practice exemplified. *The Lancet*, 395(10223), 469–470. [https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(20\)30184-7](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(20)30184-7)
- IFLA. (2003). *IFLA Statement on Open Access to Scholarly Literature and Research Documentation [2003]*. <https://www.ifla.org/publications/ifla-statement-on-open-access-to-scholarly-literature-and-research-documentation-2003/>
- IFLA. (2020a). *COVID-19 and the Global Library Field*. <https://www.ifla.org/covid-19-and-the-global-library-field/>
- IFLA. (2020b). *IFLA Leads Open Letter on Intellectual Property and COVID-19*. <https://www.ifla.org/news/ifla-leads-open-letter-on-intellectual-property-and-covid-19/>
- IFLA. (2020c). *COVID-19 and the Global Library Field: Statement by the IFLA President and Secretary General*. <https://www.ifla.org/news/covid-19-and-the-global-library-field-statement-by-the-ifla-president-and-secretary-general/>
- Joseph, H. (2020). *SPARC in the Age of COVID-19*. <https://sparcopen.org/news/2020/sparc-in-the-age-of-covid-19/>
- Levy, P. (2020). The COVID-19 pandemic is pushing open access forwards. *University World News*. <https://www.universityworldnews.com/post.php?story=20201023083240218>
- Mering, M., & Hoeve, C. D. (2020). A Brief History to the Future of Open Access. *Serials Review*, 46(4), 300–304. <https://doi.org/10.1080/00987913.2020.1850041>
- Piwowar, H., Priem, J., Larivière, V., Alperin, J. P., Matthias, L., Norlander, B., Farley, A., West, J., & Haustein, S. (2018). The state of OA: a large-scale analysis of the prevalence and impact of Open Access articles. *PeerJ*, 6:e4375. <https://doi.org/10.7717/peerj.4375>
- Swan, A. (2015). *OPEN ACCESS: IMPACT FOR RESEARCHERS, UNIVERSITIES AND SOCIETY*. https://www.sconul.ac.uk/sites/default/files/documents/OA_impact_briefing.pdf
- Torres-Salinas, D., Robinson-Garcia, N., & Castillo-Valdivieso, P. A. (2020). Open access and altmetrics in the pandemic age: Forecast analysis on covid-19 literature. *BioRxiv*. <https://doi.org/10.1101/2020.04.23.057307>

- UNESCO. (2020). *Webinar on Redeveloping Global Open Access Portal for COVID-19*. <https://en.unesco.org/events/webinar-redeveloping-global-open-access-portal-covid-19>
- Wellcome. (2016). *Statement on data sharing in public health emergencies [Press release]*. <https://wellcome.org/press-release/statement-data-sharing-public-health-emergencies>
- Wellcome. (2018). *Sharing research findings and data relevant to the Ebola outbreak in the Democratic Republic of Congo [Press release]*. <https://wellcome.org/press-release/sharing-research-findings-and-data-relevant-ebola-outbreak-democratic-republic-congo>
- Wellcome. (2020). *Sharing research data and findings relevant to the novel coronavirus (COVID-19) outbreak [Press Release]*. <https://wellcome.ac.uk/coronavirus-covid-19/open-data>
- WHO. (2020). *R&D Blueprint and COVID-19*. <https://www.who.int/teams/blueprint/covid-19>
- Wise, A., & Pinter, F. (2020). Will the coronavirus slow open access - And is the answer different for books and journals? *Insights: The UKSG Journal*, 33. <https://doi.org/10.1629/UKSG.527>
- Xu, B., Gutierrez, B., Mekaru, S., Sewalk, K., Goodwin, L., Loskill, A., Cohn, E. L., Hswen, Y., Hill, S. C., Cobo, M. M., Zarebski, A. E., Li, S., Wu, C. H., Hulland, E., Morgan, J. D., Wang, L., O'Brien, K., Scarpino, S. V. V., Brownstein, J. S., ... Kraemer, M. U. G. (2020). Epidemiological data from the COVID-19 outbreak, real-time case information. *Scientific Data*, 7(1), 1–6. <https://doi.org/10.1038/s41597-020-0448-0>
- Xu, B., Kraemer, M. U. G., Gutierrez, B., Mekaru, S., Sewalk, K., Loskill, A., Wang, L., Cohn, E., Hill, S., Zarebski, A., Li, S., Wu, C. H., Hulland, E., Morgan, J., Scarpino, S., Brownstein, J., Pybus, O., Pigott, D., & Kraemer, M. (2020). Open access epidemiological data from the COVID-19 outbreak. *The Lancet Infectious Diseases*, 20(5), 534. [https://doi.org/10.1016/S1473-3099\(20\)30119-5](https://doi.org/10.1016/S1473-3099(20)30119-5)
- Zhao, R., & Wang, X. (2019). Evaluation and comparison of influence in international Open Access journals between China and USA. *Scientometrics*, 120(3), 1091–1110. <https://doi.org/10.1007/s11192-019-03159-z>
- Zhu, Y. (2017). Who support open access publishing? Gender, discipline, seniority and other factors associated with academics' OA practice. *Scientometrics*, 111(2), 557–579. <https://doi.org/10.1007/s11192-017-2316-z>